

SEPPÖ ILMARI KALLIO
KANGASALAN ASEMAN HISTORIAA

HALIMAAN ASEMAKYLÄ

KANGASALAN ASEMASEUDUN OMAKOTIYHDISTYS RY.

Alkuperäisteos:
HALIMAAN ASEMAKYLÄ Kangasalan Aseman historiaa
© Seppo Ilmari Kallio 1995
Kustantaja: Kangasalan Asemaseudun Omakotiyhdistys ry.
Paino: Kirjapaino Hermes Oy, Tampere 1995
ISBN 952-90-6153-6

Aseman koulu

Tämän päivän asemalaiset tuntevat Asarin tontilla olevan vanhan rakennuksen entisenä Aseman kouluna. Se oli koulu, mutta hyvin vähän aikaa. Rakennuksessa toimi Tursolan koulun yhdistetty 1. ja 2. luokka vuosina 1957-1968.

Aseman koulun edeltäjä oli kiertokoulu kaksikymmenluvulla aina siihen asti, kun Tursolan koulu perustettiin vuonna 1926. Kiertokoulussa oli opettajana Esteri Kärjenkoski. Kiertokoulu toimi talossa, joka on Karjasillantien varressa Niskasta (nyk. Sulkava) seuraavana.

Aseman koulun talo on rakennettu ennen vuotta 1915, koska se on merkitty sen aikaisiin karttoihin. Kaksikymmenluvulla rakennuksessa toimi Sirenin kahvila. Jo silloin talossa pidettiin tansseja ja muita kyläjuhlia. Näitä perinteitä omakotiyhdistys sitten jatkoi ennen Asarin valmistumista.

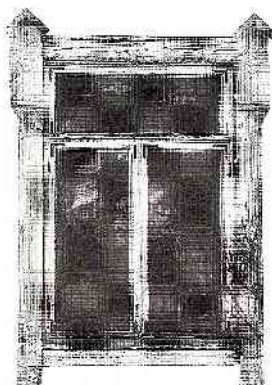
Vuosikymmenten kuluessa talo on usein vaihtanut omistajaa ja vuokralaisten määrää on turha edes yrittää laskea. Asarin paikalla asuneet Niemen sisarukset Maija-Leena ja Anna-Liisa muistavat useita talon omistajia ja vuokralaisia. Sirenin jälkeen kahvilaa piti Alliina Västinen sekä hänen jälkeensä kolme naimatonta Ojasen sisarusta.

Kahvilatoiminnan päätyttyä talon omistajia ovat olleet Puttoset, Savelat, Nurmiot ja Honkavaarat. Vuokralaisista Niemen sisarukset muistavat mm. aseman kirjuri Lehdon.

Kolmikymmenluvun lopulla talo siirtyi osuusliike Voiman omistukseen, joka vuokrasi talon kesäasunnoiksi työntekijöilleen. Tällaisia kesävuokralaisia olivat mm. Kohot, Paavilaiset ja Räikköset. Sulo Saaristo oli ympärivuotinen Voiman vuokralainen. Voimalta rakennus siirtyi Kangasalan kunnalle.

Hiihtokilpailu Aseman koululla 1950-luvun lopulla. - Anna-Liisa Niemen valokuvakokoelma.

Aseman koulussa 1960-luvulla

Nykyisin Lempäälän Kuljussa asuva Arja Haapala on syntynyt Asemakylässä. Hän on sitä ikäluokkaa, joka sai käydä alakoulunsa omassa kylässään. Arja Haapala on 1920-luvulla Asemalle vanhempiensa kanssa muuttaneen Reima Niemen tytär.

Seuraavassa Arja muistelee koulunkäyntiään Asemalla:

- Kävin Aseman koulua ensimmäisen ja toisen luokan vuodesta 1963 eteenpäin. Ennen koulun alkua olimme kaikki tulevat ekaluokkalaiset käyneet kouluunpääsykokeissa Tursolan koululla. Piirtelimme ja täydensimme siellä erilaisia kuvioita sekä harjoittelimme pulpetissa hiljaa istumista.
- Kouluvuosi alkoi siihen aikaan syyskuun alussa ja loppui toukokuun lopussa. Kouluviikot olivat silloin työviikkojen tapaan kuusipäiväisiä. Muistankin kuinka lauantaisin heilutimme yhden junalta tuleville työläisille, jotka menivät Voiman kauppaan ruokaostoksille.
- Ensimmäinen koulupäivä oli jännittävä ja pelottava. Tuntui kuin piha olisi ollut täynnä lapsia, vaikkei niitä ollut kuin parikymmentä. Onneksi naapurin Heljä tuli samaan aikaan ekalle luokalle.
- Anna Nurminen oli meidän opettajamme, ja Lapin Toini keitteli meille ruokaa. Olimme tunneilla samassa luokassa niin ensimmäinen kuin toinenkin luokka. Opettaja opetti meitä samaan aikaan neuvoen vuorotellen molempia luokkia. Luokassa oli kahden hengen pulpetit - kamalinta oli, jos joutui pojan viereen istumaan.
- Ruokailua varten teimme ensimmäisellä luokalla vohvelikankaasta ruokaliinan, joka sitten levitettiin pulpetille ennen ruokailua. Koulusta sai lämpimän ruoan päivällä, mutta omat voileivät oli oltava mukana. Ruokana oli useimmiten keittoa, puuroa tai velliä. Salaatteja ei vielä silloin ollut tarjolla. Ruoka kauhottiin suuresta padasta keltaiseen emalikuppiin. Hyvällä halulla söimme suklaa-, helmipuurot ynnä muut.

*Luokkakuva Aseman koululta (kaikkien luokkatovereidensa nimiä Arja ei muista).
Takarivissä vas. opettaja Anna Nurminen, Kaija Nurminen, Ari Lavonen, Rainer Salo,
Raimo Koivio, joku Mikko, tuntematon, Tuomo Kauramäki, Kokon poika, tuntematon.
Keskirivi vas. Timo Kauramäki, tuntematon, Erja Backenda, Sirpa Koljonen, Arja Niemi
(kirjoittaja), joku Terhi, Tuula Järvensivu, tuntematon, Risto Mäkinen, tuntematon, Martti
Vainio, Paul Backenda. Eturivissä vas. tuntematon, Päivi Nurminen, Anita Lahti, Hanna
Lampinen, Orvokki Peltonen ja Margit Räikkönen. Loput tuntemattomia.*

- Välitunnilla juoksimme pihalla, leikimme mustaamiestä, rosvoa ja poliisia, littaa tai hyppäsimme ruutua. Kaksi oppilasta kerrallaan toimi järjestäjinä. Heidän tehtäviinsä kuului taulun puhtaanapito, luokan tuuletus sekä kellon soittaminen välitunnin loppumisen merkiksi. Kellon kilinän kuullessamme ryntäsimme kaikki riviin oven eteen ja odotimme, kunnes opettaja käski sisään. Luokassa nousimme seisomaan, kun opettaja tuli huoneeseen ja istuimme vasta opettajan käskiessä.
- Tunnit kuuluivat nopeasti, ja opimme lukemaan, laskemaan ja kirjoittamaan. Piirustustunneilla teimme pastelliliiduilla töitä tai revimme paperista sopivia paloja ja liimasimme ne papereille; liekö repimiselle syynä ollut saksien puuttuminen tai sitten sorminäppäryyden kehittäminen.
- Jokaisella oppilaalla oli oma naulakkonsa eteisessä. Koulu alkoi yhdeksältä tai kymmeneltä. Päivät olivat melko lyhyitä, mutta kotimatka kesti sitäkin kauemmin, sillä matkalla leikimme monet leikit. Joskus oli kuitenkin kiire katsomaan Lassieta televisiosta.
- Talvella hiihdimme ja ulkoilimme urheilutunneilla. Järjestettiin hiihtokilpailut, ja latu kiersi läheisessä metsässä. Muistan erään kerran, kun koulussa piti hiihtää, yllättäen tulikin suojasää. Lähdimme naapurin tytön kanssa suksilla kouluun, keli oli hirveä ja lumi jäi kiinni suksien pohjaan. Tullessamme koulun lähelle, näimme ettei kukaan muu ollut ottanut suksia. Niinpä emme mekään kehdanneet hiihtää, vaan piilotimme sukset lumihankeen ja kävelimme pihaan. Koulun jälkeen kaivoimme sukset hangesta ja hiihdimme kotiin.
- Ensimmäisellä luokalla opettelimme virkkaamaan ja toisella kutomaan. Suurin piirtein kaikki oppivat lukemaan Aseman koulua käydessään. Kirjoitustunneilla käytimme mustepulloa ja -kynää, ja voi sitä joka kaatoi pullonsa ja sotki pulpettinsa. Laulaminen laulukokeessa oli minusta ainakin hirvittävä kokemus, kun se tapahtui luokan edessä muiden kuunnellessa.
- Muistan erityisen hyvin äitienpäivän, kun olin toisella luokalla. Me esitimme äideille ohjelman uskosta, toivosta ja rakkaudesta. Muistan hyvin jännityksen, jota tunsin ennen esitystä. Kaikki meni kuitenkin hyvin.
- Kaiken kaikkiaan minulla on hyvät muistot Aseman koulusta, joka toimi vain muutaman vuoden ja auttoi kuitenkin monta lasta kouluelämän alkuun ja opintielle.

